

Odpady a jejich tvůrčí využití

Jak si představujete tvůrčí využití odpadů?

Snímek 2

Takto asi ne (-:

Snímek 3 a 4

Naše odpady umí využít rostliny i živočichové.

Snímek 5

Organismus si z prostředí něco bere a něco jiného vrací. V průběhu využití látek, ať už pocházejí z jakéhokoliv zdroje, jsou tyto látky změněny a do okolí se tak vrací jiný produkt. Všechny látky v našem prostředí kolují. Co je pro jednoho odpad, může být pro jiného zdroj obživy.

Snímek 6

Odpad tedy může být surovina. Jednou možností, jak suroviny z odpadů využít je rozebrat je a recyklovat. Takovýmto využitím odpadů se zabývají různé firmy.

Snímek 7

Můžete se stát Zelenou firmou, pokud si od Rema Systému objednáte sběrný box na elektroodpad. Můžete být Zelenou obcí, pokud si od Asekolu objednáte kontejner.

Ale recyklace, byť sebelepší, není jediným řešením.

Snímek 8

Lidé recyklovali odjakživa, tak že z materiálů, které se již nedaly použít původním způsobem, pro původní účel, vyrobili něco jiného. Hospodyně shromažďovaly pěkné kousky látek z roztrhaného oblečení, aby z nich ušily pokrývky. To je technika patchworku, která je oblíbená dodnes.

Nářadí a nástroje byly donekonečna spravovány, aby sloužily co nejdéle. Jistě si pamatujete doby, kdy si každý opravoval své auto sám, kdy chodili opraváři praček a ledniček. Dnes je doba jiná. Věci jsou tak levné, že je lepší koupit si místo rozbitého přístroje nový.

Co tedy s těmi nefunkčními? Svěříme je specializované firmě k recyklaci. Zde však figurují další náklady: převoz odpadu, rozebírání na linkách, další zpracování - energie a další zátěž pro životní prostředí.

Snímek 9

Odpadů si však již počátkem minulého století všimli umělci. Staré opotřebované a vysloužilé předměty jim přišly zajímavé. Dýchala z nich historie a osobnost jejich bývalých majitelů. Postavením takových obyčejných věcí do galerie však vznikly nové neobvyklé souvislosti. Vynikla jednak krása zpracování a funkční tvar, jednak i nesmyslnost takového spojení. Nesmyslnost byla heslem Dadaistů.

První, kdo začal staré věci používat k tvorbě byl Marcel Duchamp. Dělal ready made objekty. Prostě sebral pisoár nebo sušák na lahve a pověsil či postavil je do galerie. Jindy smontoval pár předmětů do určitého tvaru.

Snímek 10

Picasso vyrobil hlavu býka. Jestlipak poznáte z čeho? - ze starého bicyklu (řídítka jako rohy, sedlo jako hlava)

Snímek 11

Schwitters dával do obrazů deštníky, vrtule od letadla, uzávěry od lahví... - merz umění, asambláže

Byly to staré předměty ze smetišť. Doplnoval je malbou a jinými klasickými výtvarným technikami. Tomu se říká asambláž, montáž nebo koláž.

Snímek 12

Někteří je použili tak, jak byly, jiní je upravovali.

Snímek 13

Další příklady umění z odpadů.

Snímek 14

V postmodernismu je odpadní materiál stále výtvarným prostředkem. Ovšem díla vznikající jeho montáží mají i další smysl. Upozornit na trendy doby: považovat všechny předměty za spotřební zboží, rozšíření konzumního způsobu života, případně na další palčivé problémy současnosti: odosobnění vztahů, ničení životního prostředí, zneužívání umění pro reklamu, preference kýče, globalizace kultury atp.

Dnes se vyrábějí šrotozemšťani, plastiky z PET lahví. Z PET lahví se staví skleníky.

Výtvarná výchova ve školách nám dává několik možností: reflektovat současný trend ve výtvarném umění a ukázat žákům, že odpadek není jen něco, co již nemá žádné využití.

Používání odpadu má více výhod - materiály a pomůcky nemusíme kupovat, stačí je sesbírat. Vede děti k uvědomělosti, že na každou věc, ať již uměle vyrobenou lidmi nebo přírodní, se dá koukat několika způsoby. Výtvarná výchova by měla pěstovat „jiné vidění“ - fantazii.

Má to i nevýhody. Odpady, které budeme používat, nesmí být znečištěné. Nemůžeme ze všech odpadů na světě vyrobit umění. Tolik umění bychom neměli kam dát a ani by nás už nebavilo. Ale je to možnost, jak zmenšit objem odpadů.

Snímky 15 - 20

Inspirace pro nás. Co se dá vytvořit, s čím a jak tvořit.

Nemusíme hned tvořit umění. Můžeme si udělat originální kolekci šperků.

Můžeme s nimi točit filmy nebo Večerníček.

Můžeme vytvořit PET ART nebo Igelit ART.

Vyzkoušíme si

Ekologické výtvarné techniky - patchwork, ruční papír

Patchwork - sešívání zbytků látek

Ruční papír - roztrháme papíry, smícháme s vodou, necháme rozmočit nebo rozmixujeme

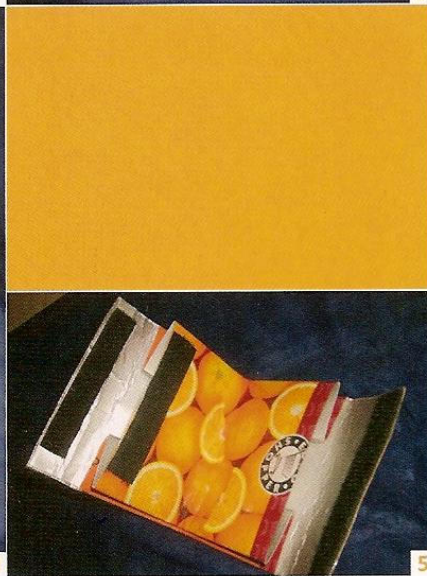
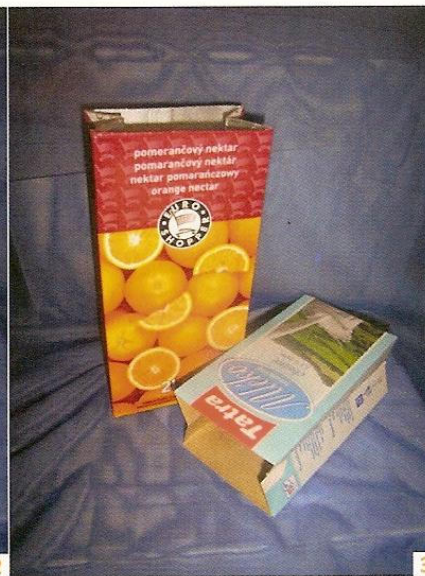
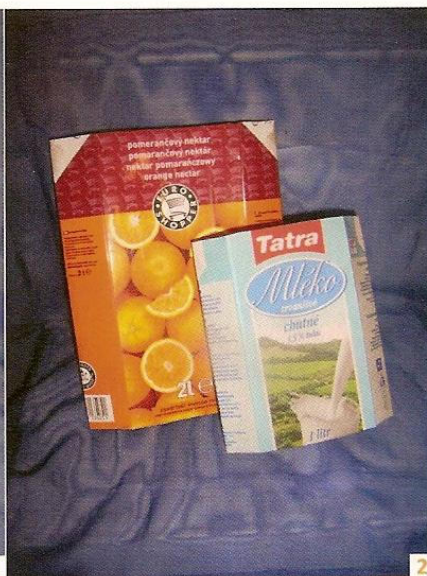
- nalijeme směs na síto, vymačkáme vodu

- zdobíme kořením, květinami, reliéfy...

- sušíme v novinách

PENĚŽENKA Z TETRAPAKU

Už vám někdy promokla peněženka? A zmoklo vám už někdy mléko? Na této dvoustraně najdete návod, jak příště zabránit sušení pětistovky. A navíc ekologicky.

Na výrobu jedné nepromokavé peněženky potřebujeme: tetrapakovou krabici, samolepící zip, nůžky a izolepu

- 1) Libovolným způsobem vyprázdníme krabici a vymyjeme ji.
- 2) Ustříháme obě dna a zbytek krabice smáčkeme hranami na sebe. Máme placku.
- 3) Nově vzniklé ohyby vmáčkneme dovnitř, vznikne „harmonika“.

4) Přehnutím krabice vytvoříme hřbet peněženky. Nůžkami upravíme velikost kapsiček a na vnějších stranách necháme přesah pro chlopně, jednu delší na zavírání celé peněženky a jednu kratší na kapsičku.

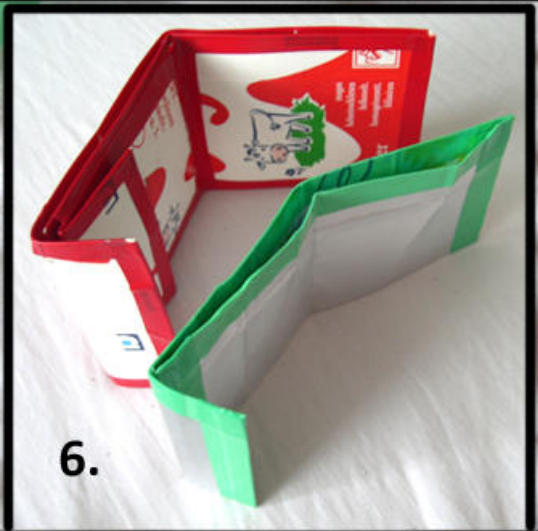
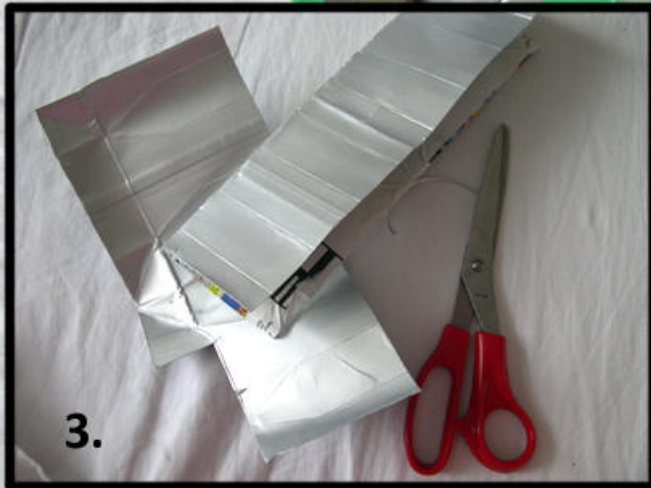
5) Všechny ustřížené okraje oblepíme izolepou, aby se neošoupal, a nakonec nalepíme suché zipy. Je dobré počítat s tím, že peněženka nebude vždy prázdná, a nechat při lepení zipů rezervu.

Pokud chcete mít dost místa i na občanku, musíte sáhnout po dvoulitrové.

Do peněženky z litrové krabice se vejdou i běžné karty, třeba platební.

Renáta Farkačová – Renča (17 let),
Praha
Foto: autorka

Lampion z tetrapaku - děrujeme krabici, vyrobíme jí dno a úchyty
 Stojánek na tužky z roliček od toaletního papíru, izolepy, kuchyňských papírových utěrek a kartónu
 Podložky ze starých CD